

XIII. Državno hodočašće Hrvata u Nardi

FOTO: TIMEA HORVAT

4. – 5. stranica

Odličje za HKD „Veseli Gradišćanci“

3. stranica

Plaketa Hrvatskom glasniku

7. stranica

„Vizure“

8. stranica

Komentar

Mediji oko nas – medijski svijet – ovisnici

Vidimo te se govori kako danas mi ljudi živimo u dva svijeta: u stvarnom i u medijskome. Stvarni je svijet ograničen prostorom i vremenom, a ne dopušta pojedincu potpuno zadovoljavanje potreba i želja za novim informacijama. Zato su mediji (glasila) onaj dio svijeta koji omogućuju sve i svašta, oni su uvijek pri ruci, među nama, 24 sata dnevno. Utjecaj medija na život i na čovjeka oduvijek je bio jako velik, od početnih vremena do danas, kada su sve informacije dostupne svima već samo jednim pritiskom gumba. Mediji su posvuda oko nas, oblikuju naše mišljenje, mišljenje cijele jedne zajednice, društva u cjelini. Moderna tehnologija svakim danom sve više napreduje i otvara vrata i put novim mogućnostima o kojima se sada i ne zna, može se samo nagađati. Ne smije se zaboraviti i staviti nastranu potrebu svakodnevnog informiranja o novim zbivanjima prije odlaska u školu, na posao, putovanje ili bilo što drugo. Mediji su tu za publiku, a publika je tu za medije. Premda su stvaratelji raznoraznih medija svjesni svojeg utjecaja na pojedince, publike ipak imaju najvažniju ulogu. Djeci je navika prije škole pogledati crtić na televiziji, tinejdžerima je prvo što rade ujutro pogledaju nove poruke na mobitelu na raznim stranicama ili provjeravaju je li prijatelj otključao iduću razinu u najnovijoj igrici koja je trenutno u modi. Nekih navika teško se riješiti i danas svi žele svoj dan započeti što bolje. Odrasli jednako tako imaju svoje navike ujutro, prvo pogledaju zaslon mobitela, „progugljaju“ najnovije vijesti, vide što ima nova na Fejsbuku, a tijekom vožnje na posao u autu slušaju na radiju najnovije informacije koje će poslije komentirati, dijeliti i razmišljati o njima. Dobna granica korisnika medija, dakle publike, bilo kojeg medija se pomaknula. Više se ne gleda koliko tko ima godina i je li nešto primjereno za njega, nego je važna potreba za rastom i informiranjem koje prekorača dobne granice. Mediji su uključeni u ljudske živote tijekom cijelog dana i ne može se funkcionirati bez njih, jer se ta navika stvorila još u najranijoj životnoj dobi, dakle možemo reći da su svi u nekom smislu ovisnici. *Ramona Štivić*

Glasnikov tjedan

vih obilježja. Samo je za nadati se da će utemeljeno ispisivanje biti zadatak i misija

S povijesnog gledišta i političkog položaja Hrvata u Ugarskoj, a poslije u Mađarskoj, važno su nam polazište zakoni koji su doneseni u osvit nestajanja Habsburškog Carstva, slamanja Austro-Ugarske, potom Ugarsko-hrvatske nagodbe i posljedice koje su imale na položaj Hrvata i drugih narodnosti u Mađarskoj, odredbe prvoga narodnog zakona iz 1968. godine, a poslije i svih ostalih narodnih zakona i ostalih zakona do današnjega kojima se sređuje narodna, politička, obrazovna i kulturna sfera zajednice Hrvata. Golem je to posao. Neotpuni i samovoljni podatci s wikipedije

Do današnjega dana nema istraživanja koja bi se temeljito bavila poviješću Hrvata u Ugarskoj s hrvatskog motrišta. Ima članaka i izdanja koja daju kratke preglede hrvatskih etničkih skupina i njihove

(koje svatko od nas može ispunjavati po svojoj volji) zaista su štetna polazišta za sve one koji žele nešto saznati o Hrvatima u Mađarskoj.

Nakon sklapanja Austro-ugarske nagodbe u lipnju 1867. godine, Ugarska kao ravnopravna članica novoutemeljene državne zajednice prišla je uređenju pitanja brojnih naroda koji su tada živjeli u njezinoj dijelu monarhije. Sklapanjem godinu dana kasnije Ugarsko-hrvatske nagodbe, pošto su unionističke težnje pobijedile narodnjačke u Hrvatskom saboru, Ugarska je prišla uređenju položaja naroda (narodnosti u svom dijelu države). U Transl-

„S povijesnog gledišta i političkog položaja Hrvata u Ugarskoj, a poslije u Mađarskoj, važno su nam polazište zakoni koji su doneseni u osvit nestajanja Habsburškog Carstva.“

taciji je po podacima iz popisa 1910. godine živjelo 20 886 487 stanovnika, od čega u Ugarskoj sa Sedmogradskom 18 265 000, u Hrvatskoj i Slavoniji 2 622 000, a u Rijeci s okolicom 48 800 stanovnika. Za hrvatski živalj, koji je ostao u Ugarskoj, počelo je novo doba. Njihov su položaj i budućnost određivali zakoni doneseni za Ugarsku, a nakon Trianona za Mađarsku. Bilo je burnih pedeset godina, koje su slijedile godine između dvaju svjetskih ratova, njih dvadeset i nešto, a potom četrdeset i nešto godina komunizma s „ljudskim licem“, te političkog višestranačja od 1989. do danas.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija;
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati. Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatica i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV

HKD „Veseli Gradišćanci“ dobitnik Odličja „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“

U budimpeštanskom kinu Uranija 21. svibnja 2019. u sklopu narodnog kulturnog programa uručeno je Odličje za narodnosnu kulturu Ureda premijera „Pro Cultura Minoritatum Hungariae“, što ga dodjeljuje zamjenik premijera za nacionalnu politiku, vjerska i narodnosna pitanja Zsolt Semjén. Među ovogodišnjim je dobitnicima, na prijedlog Saveza Hrvata u Mađarskoj, i undansko Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“. Nagradu je preuzeo voditelj i koreograf Društva Štefan Kolosar. Odličje je u društvu državnoga tajnika za vjerske i narodnosne odnose Miklósa Soltésza uručio Zsolt Semjén. Na priredbi su bili i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, savjetnik Veleposlanstva Maja Rosenzweig Bajić i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban.

Štefan Kolosar s odličjem u ruci

Nakon himne u izvedbi pjevačice sastava Spajnsi flajnsi muzikanti nazočnima, predstavnicima diplomatskoga zbora pojedinih država u Mađarskoj, narodnosnim glasnogovornicima Mađarskoga parlamenta, predsjednicima narodnosnih državnih samouprava, rodbini i prijateljima odlikovanih, obratio se zamjenik premijera Zsolt Semjén. Naglasio je da su urođene narodnosti u Mađarskoj sastavnica mađarskoga naroda, a njihova kultura obogaćuje i taj narod te sveopće čovječanstvo. Nacionalna je kultura „plodonosni oblik“ čovječanstva, te su sve nacije jednokratne i neponovljive. Sastavna su cjelina mađarskoga naroda prekogranične mađarske zajednice, a državni su čimbenici urođene narodnosti u Mađarskoj. Sve su narodnosti odgovorne ponajprije za sebe, a ono bogatstvo koje zastupaju samo oni mogu sačuvati, razgraditi i prikazati. Očuvanje vrijednosti dobra je za danu narodnost, te jednako tako i za druge narodnosti jer ako jedna od njih stvara, razvija i obogaćuje se, to je nadahnuće i za druge narodnosti. Dodao je da je to dobro i za cjelokupni mađarski narod jer se njegovo bogatstvo sastoji od mađarskog i narodnosnog blaga, a to bogatstvo predstavlja raznolikost naroda. No ovo bogatstvo može se sačuvati samo ako svi narodi i sve narodnosti unapređuju svoju baštinu, bogatstvo i čine to pristupačnim svima. „Činjenica je da narodnosti sve nas obogaćuju predivnom tradicijom i živom stvarnošću, a važno je da to nisu muzejske relikvije, povijesni spomenici u staklenim vitrinama, nego bitna stvarnost“, naglasio je Semjén. Prigodni je govor imao i državni

tajnik Miklós Soltész, koji je naglasio da se od 2010. godine novčana potpora za narodnosti učeterostručila, a za kulturni se plan utrostručila. U proteklo vrijeme sve više škola i kulturnih ustanova se predaje ili gradi. Prisjetio se da je prije nekoliko dana boravio na svečanosti slovačke narodnosti te je dodao da je sve prirodnije da mladi kazivaju stihove na svome narodnosnom jeziku ili da plešu svoje pjesme. Ali da bi se stiglo do ove točke, potrebni su bili svi oni koji su ih prethodili jer bez njih mladi bi to uzaludno pokušavali. Narodnosti u Mađarskoj također su i veleposlanici svoje nacije, i hvala im za pomoć u politici susjedstva, reče Soltész. Odličje, utemeljeno 2005. godine, od ove je godine stručno priznanje zamjenika premijera. Nastavljajući običaj prethodnih godina, nagrada se dodjeljuje onim narodnosnim pojedincima i udrugama u Mađarskoj, koji su svojim posebnim radom pridonijeli opstanku i razvitku jezično-kulturne baštine svoje narodnosti, a također su pridonijeli i boljitku suživota naroda Karpatskog bazena. Narečeno odličje u društvu državnoga tajnika za vjerske i narodnosne odnose Miklósa Soltésza uručio je Zsolt Semjén. Godine 2019. dobitnici su ovoga kulturnog priznanja: nositeljica Kossuthova odličja i vrsna umjetnica, dobitnica odličja Reda viteza Mađarske za zasluge Margit Bangó; umirovljeni glavni urednik tjednika Ludové Noviny Zoltán Bárány; plesna skupina Fünfkirchen – Leőwey; bivša članica vodstva Saveza Slovenaca u Mađarskoj Gáspár Lászlóné; umirovljeni srednjoškolski profesor i voditelj sastava Pál Hévízi; primijenjena umjetnica Adél Kiss; glazbenik i voditelj sastava László Lakatos; glavni urednik radijskih emisija Csaba Gábor Németh, Srpska plesna skupina „Ružmarin“; znanstveni suradnik Sveučilišta u Debrecinu Mihály Bazil Telenkó; glumica, dramaturginja i urednica Tünde Trojan; Plesna skupina Pergó Rozmaring iz Városlóda i undansko Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“. Priznanje, plaketu i spomenicu preuzeo je voditelj i koreograf Društva Štefan Kolosar. Društvo ove godine slavi 45. godišnjicu postojanja. Neotuđiva je njegova zasluga očuvanje hrvatske narodnosne tradicije i narodnih običaja gradišćanskih Hrvata. Društvo iz Unde, naselja u Đursko-mošonsko-šopronskoj županiji, svojom dječjom i odraslom plesnom skupinom, tamburaškim sastavom i zborom vjeran je predstavnik hrvatskih plesova i glazbe, navodi se u obrazloženju. Voditelja Kolosara otpratili su i plesači: Csilla Pinter, Anamarija Haniš i Lajoš Varga. Čestitamo HKD-u „Veseli Gradišćanci“ te im želimo još mnogo uspjeha i nezaboravnih nastupa.

Kristina Goher

Dobitnici odličja sa Zsoltom Semjénom, Mladenom Andrićem i Miklósem Soltészom

XIII. Državno hodočašće Hrvatov

Marko Mogyorósi: „Danas je Mariazell ovde u Nardi!“

S oduševljenjem, velikim naporima, ali s posebnim žarom se je pripravila cijela Narda prethodno nekoliko dana pred nediljom, 19. majaša, na XIII. Državno shodišće Hrvatov, kad ju je pohodilo duplo već ljudi, nego koliko stanovnikov broji ovo malo mjesto na pragu Pinčene doline. U organizaciji Hrvatske državne samouprave simo su se pozvali hrvatski vjernici iz cijele Ugarske, ali je paralelno postalo ovo i skupno hodočašće Gradišćanskih Hrvatov u ovoj regiji, pred kipom Putujuće Celjanske Marije. Dospila je u Nardu i diplomatska delegacija s Veleposlanstva Republike Hrvatske, na čelu s dr. Mladenom Andrličem i suradnicama Majom Rosenzweig Bajić i Marinom Sikora, a pravoda su bili nazočni i HDS-ov predsjednik Ivan Guban, kot i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvatov u Mađarskoj, a i daljnji zastupnici HDS-a. Pokidob Narda ima još i već partnerskih općina u Hrvatskoj, pozivu su se rado odazvali i predstavnici Murskoga Središća i Donje Voće, a radosnim srcem su se priključili ovom orijaškom spravišću i kotrigr Kluba varaždinskih braniteljev 1991. – 1995. s familijama.

Na dvor farskoga doma postavljeni orijaški šator bio je premali za objamljenje svih, kih 1200 vjernikov, ali zvučnici su zvanaredno nosili glase molitve po cijeloj krajini, a pogotovo krasne pjesme zbora Gradišćanskih Hrvatov, Pax et Bonum. Jačući „Ave Mariju“, su svojim križem došli dvadeset i dva hodočasnik iz Kisega ki su se piše, u pol petoj, otpravili na put od 23 km, pod peljanjem Šandora Petkovića da na 11 uri zajdu u Nardu. Dokle

su se poredali, cijeli šator je nimo, stojeći primio jutarnje „juna-ke“. Milosni kip Putujuće Celjanske Marije došao je do svojega mjesta pod šatorom na ruka mjesnih ognjibrancev, a kad su paxetbonumaši zajačili „Slavim te, Gospodine“, mogli smo lako misliti da uz nevidljivi simfonijski orkestar i nevjerovatne ljudske glase „ponizno se klanjamo u Božjoj crikvi“. Domaći farnik Tamás Várhelyi je pozdravio sve vjernike iz svakoga kuta ugarskoga

Pun šator vjernikov

orsaga, štoveć branitelje, načelnike iz „Lipe naše“ kot i hodočasnik iz Austrije ter Slovačke, a i zbor Pax et Bonum, njih 122, sa svojim dirigentom Ivom Šeparovićem. Naglasio je da na licu mjesta su suradniki Katoličanskoga radija „Marija“, i cijela maša će zajti u eter toga dana, uvečer u 19 uri. „Iz svega srca se zahvaljujem Nardarcem ki su ove dane jako čuda truda i djela uložili u to da današnji dan svim nam bude lip“, rekao je duhovnik šest sel u Pinčenoj dolini, dodajući da u mošnjicu svete maše beru za nardarsku Hrvatsku čuvarnicu, ka se obnavlja i ku si želju ponovo otvoriti. Glavni celebrant svete maše Koljnofac, pater Anijan Marko Mogyorósi iz Tihanya, u vijencu gradišćanskih svećenikov, Božidara Blaževića iz Fileža, Štefana Dumovića iz Hrvatskoga

Dirigent Ivo Šeparović i njegov gradišćanski jačkarni zbor Pax et Bonum

Pred oltarom

Židana i Tamása Várhelyija ter Richárda Inzsöla s petroviske fare i filijalov, s ovimi riči je začeo mašno slavljе: „Išli jesmo lipi čas, Marija pred tvoj obraz i pred Sinka Jezusa koga držiš na ruka – jačimo mi Gradišćanski Hrvati svako ljeta u hodočasnom mjestu Mariazellu. Danas je Marizell ovde u Nardi!“ U svetoj prodiki je naglasio da Evandjelje za ti dan poručuje, Jezusev model i stil ljubavi: „Kako sam ja ljubio vas, tako ljubite i vi jedan drugoga!“ ter je nastavio: „...Čudakrat mi se čini da mi kršćani današnjice tako živimo da zapamtimo grihe, zapamtimo zlo, i ne kanimo pojti jedan korak najpr, nego ostati u prošlosti. Zapadni kršćani kad vidu trapljenje, kad vidu ča teško za svoj žitak, onda bižu od toga. Ne gledadu u oko trapljenja, ne probadu najti smisao u tom, ča se s njimi događja danas. Mi bižimo iz hištva

Hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić s kotrigi Kluba varaždinskih braniteljev 1991. – 1995.

Hodočasnici iz Kisega rano ujutro su se piše ganuli u Nardu

zaklade Bethlen Gábor NEMZ-KUL-19-0946, Seoske samouprave Narde i Hrvatske samouprave Narde. Kristina Glavanić, načelnica Narde, je najavila da pokidob je u ugarskom kalendaru ta dan imendan Ivo, tako su mislili u zmožnom korusu da pripravu zborovodji malo presenećenje s jačkom „Za svaku dobru rič“. Kad se iz jezero gut čuje „...a ti si srcu mom, tak puno sunca dala, kaj morem ti nek reč' od svega srca hvala...“ pravoda svakom diozimatelju se naježi koža. Za blagoslovom s najlipšom marijanskom jačkom „Zdrava, diva...“ su otpušćeni vjerniki. Za objedom, i turbulentnim podvaranjem domaćinov, pod vedrim nebom i u prekrasnom parku, još dugo su se mogli družiti svi ki su htili i su lazno imali, uz hrvatski folklor kulturnih društav iz Murskoga Središća i uz glazbu petroviskih Koprivov.

Timea Horvat

Hrvatski malonogometni turnir u Santovu

Državna udruga šokačkih Hrvata u subotu, 18. svibnja, prvi je put organizirala Hrvatski malonogometni turnir.

Na turniru, koji je priređen u seoskoj sportskoj dvorani, sudjevalo je pet momčadi: momčadi veterana iz Baje, Budimpešte, Martinaca, te dvije santovačke momčadi: omladinska i momčad Državne udruge šokačkih Hrvata. Nakon odigranih susreta „svatko sa svakim“, turnir je osvojila jedina neporažena momčad – martinački veterani, drugo je mjesto pripalo santovačkoj omla-

Momčad veterana iz Martinaca

Momčad Državne udruge šokačkih Hrvata

Budimpeštanska momčad

Momčad veterana iz Baje

Omladinska santovačka momčad

dinskoj momčadi, treće Baji, četvrto domaćoj Državnoj udruzi šokačkih Hrvata, a peto Budimpešti.

U okviru svečanoga proglašenja rezultata, u ime domaćina i organizatora predsjednik Državne udruge šokačkih Hrvata Stipan Kovačev uručio je pehare i posebne nagrade. Najbolji je strijelac turnira bio Ljubo Laić (Martinci), najbolji čuvar mreže bajski vratar Ferenc Pócsi, a najbolji igrač mladi Martin Solga, član budimpeštanske momčadi.

Susret je završen druženjem i zajedničkim ručkom u santovačkoj „Čajani“ (Teaház), a za dobro raspoloženje pobrinuli su se članovi Tamburaškog sastava „Santovci“.

Stipan Balatinac

BAJA

Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije 11. lipnja održala je redovitu sjednicu. Na dnevnom redu raspravljalo se o izmjeni Proračuna Županijske hrvatske samouprave za 2019. godinu, te o raznome.

KAĆMAR

Seoska i Hrvatska samouprava 15. lipnja suorganiziraju već redoviti Bunjevački dan koji će se održati na otvorenom, s početkom u 17.30. U programu nastupaju kaćmarski vrtićari, Hrvatska plesna grupa mjesne osnovne škole, Amaterski bunjevački pjevački zbor, pečuški KUD „Baranja“, KUD „I. G. Kovačić“ iz Velike (Hrvatska) i dušnočki TS „Zabavna industrija“. Nakon večere na balu svira dušnočka „Zabavna industrija“. Priredba se ostvaruje s potporom Ministarstva ljudskih resursa.

Druženje u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe

U organizaciji Likovnoga kruga „Petrović“ iz Rešetara i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, u Hrvatskome klubu 25. travnja otvorena je izložba pod naslovom „Iz Rešetara u iseljeništvo“, te održana književna večer pjesnika iz Rešetara i Nove Gradiške, koje je vodio dr. sc. Stjepan Blažetin s pomoću neumornoga rešetarskog kulturnog djelatnika Ivana De Ville. Okupio se mali broj znatiželjnika, a program su pomogli Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Hrvatska matrica iseljenika te Općina Rešetari.

U maloj galeriji otvorena je izložba radova iz ostvaraja KLD-a Rešetari. Kako je naglasio Ivan De Villa, željeli smo pokazati što smo stvarali u svojoj koloniji proteklih dvadeset godina. Ovdje u Pečuhu izlažemo radove članova Udruge koji su sudjelovali na svim našim kolonijama, a žive u

Ivan De Villa i Mišo Šarošac

Čitanje poezije i priča o suradnji

Pjesnici i publika

Rešetarima i Novoj Gradiški. Na otvaranju izložbe bile su i dvije slikarice, članice društva Vesna Dumičić i Evica Kraljić. Slike su to raznih motiva i tematika. Želimo napraviti veliku izložbu radova iz našeg fonda čiji su autori akademski slikari, kazao je De Villa.

Književni teoretičar, povjesničar i sam pjesnik Stjepan Blažetin već više od dvadeset godina surađuje s manifestacijom Rešetarački susreti pjesnika, kao jedan od izbornika književnih radova koji ulaze u rešetaračke zbornike pjesama, Na uloženoj trudu i pomoći zahvalio mu je Ivan De Villa.

Slijedilo je čitanje pjesama članova društva KLD-a Rešetari, njegove književne sekcije 292. Pjesme su čitale: Snježana Josipović, Stjepan Adžić, Katarina Čavlina, Vesna Dumičić, Evica Kraljić, a Ivan De Villa čitao je pjesme Stjepana Blažetina.

I 2019. godine će se održati u organizaciji Književno-likovnog društva „Rešetari“ i Hrvatske matrice iseljenika 21. rujna, XXII. Rešetarački susreti pjesnika, koji okupljaju pjesnike iz cijeloga svijeta. Tiskat će se i predstaviti uz XXII. Zbornik Rešetaračkih susreta pjesnika i XII. Zbornik mladih pjesnika uz večer čitanja stihova.

Ovom je prilikom predsjednik KLD-a Rešetari Ivan De Villa za dugogodišnju pomoć u provedbi manifestacije Rešetaračkih susreta pjesnika uručio plaketu Književno likovnog društva Rešetari Hrvatskom glasniku, tjedniku Hrvata u Mađarskoj, i Hrvatskoj državnoj samoupravi ukazujući na važnost i jedinstvenost rešetaračke manifestacije koja čuva hrvatsku riječi.

Branka Pavić Blažetin

„Vizure“ – izložba fotografija novinara Hrvatskoga glasnika

U sklopu svečanog otvorenja Croaticina novoga sjedišta 8. svibnja 2019. u Galeriji Croatica otvorena je izložba fotografija petero novinara – Branke Pavić Blažetin, Bernadete Blažetin, Timee Horvat, Kristine Goher, Stipana Balatinca – tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika. Postav je otvorila glavna i odgovorna urednica Medijskoga centra Croatica Branka Pavić Blažetin.

Danas nam je teško i zamisliti da je fotografija, kako joj mi danas tepamo, na svoj put krenula prije nešto manje od dvjestotinjak godina, to više što je čovjek oduvijek pokušavao zaustaviti trenutak, uhvatiti lik koji mu se smiješio iz zrcala hladne rijeke, mora, neba... A prva fotografija na kojoj je snimljen čovjek načinjena je 1839. godine. Njezino je snimanje trajalo sedam minuta. Danas za sedam minuta našu fotografiju može vidjeti potrošač tisuću kilometara udaljen od objekta sni-

„Prez bandista“, fotografija Bernadete Blažetin i „Tišina“, fotografija Kristine Goher

„Putujuća Celjanska Marija nad Malom Nardom“, fotografija Timee Horvat, i „Državno hodočašće u Komaru“, fotografija Stipana Balatinca

manja. Otprije pedesetak godina, a posebice zadnjih dvadesetak, ulaskom u svijet digitalne fotografije, značenje novinske fotografije kao medija koji prenosi priču neizmerno je velik. Jer uz arhiviranje trenutaka s događanja ona informira, budi osjećaje, i tjera nas da zauzimamo stavove. Novinska je fotografija dio našega svakodnevnog posla. Osamnaest fotografija pet novinara Hrvatskoga glasnika uredila je za ovu izložbu, kojoj je dala naslov Vizure, kolegica Kristina Goher. Zašto vizure?! Ako polazim od prve definicije, čitam da je vizura pogled s istaknutoga mjesta. U kojem smislu? Radi se o novinskoj fotografiji, ali među predočenim vizurama ima i takvih koji iskazom naginju umjetničkoj fotografiji. Nisu naše vizure iste ni onda ako smo na istom istaknutome mjestu. Što je potrebno za novinsku fotografiju? Čisto vidljivo polje da bi se najprije okom zabilježilo sve vidljivo i postigla dobra vidljivost. A onda i sigurna ruka, usredotočenost i u našem slučaju srce. Zato nam i nije potreban uređaj koji,

do nas dok snimamo, ima kolega na kojem mu zavidimo misleći kakvu bi vizuru ja imala kada bi taj uređaj imala u ruci. Pokazuje to i ova izložba. Je li nam dovoljno srce i vizura pri fotografiranju? Naravno, ima ih mutnih, pogrešnih iz loše vizure, ali da mogu nastati i trajne vizure koje odolijevaju, svjedoči ova izložba. Ovakvih vizura u našem poslu ima bezbroj. S bezbroj uhvaćenih trenutaka. Tjedno zabilježimo tisuće trenutaka čiji je dio na platformama i društvenim mrežama Medijskog centra Croatica. Oni su u našem tiskanom izdanju, tjedniku Hrvatski glasnik, na našim web-stranicama i Fejsbuk-profilima. Odatle oni putuju, postaju opće dobro i samostalni medij poruke. BOGATSTVO je nedovoljno iskorišteno i nedovoljno predočeno ovakvim i sličnim izložbama. Slijediti bi moglo usustavljanje i objavljivanje dijela našeg fotomaterijala u okvirima foto i ne samo fotomografije Hrvata u Mađarskoj. Medijski centar Croatica sa svojim platformama, čiju srž čini uredništvo Hrvatskoga glasni-

ka, neosporna je osnova i kroničar informativno-kulturne i povijesne samobitnosti hrvatske zajednice u Mađarskoj. I kroz vizuru novinske fotografije, medija koja kadšto govori više od riječi. Pokazuje to i izložba Vizure, s osamnaest fotografija petero autora! Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Kristina Goher, Timea Horvat, Branka Pavić Blažetin i djelici njihovih vizura su pred nama. Otvaram izložbu i zahvaljujem kolegici Kristini Goher na uloženoj trudu pri ostvarenju „Vizurina“ postava, kazala je Branka Pavić Blažetin.

Kristina Goher

Trenutak za pjesmu

Konac

**Tijela ovih ljudi postaju okrugla,
tijela ovih drugih postaju sve tanja.
(O gdje je konac
ovog širenja i ovog utančanja?)**

**Čovječanstvo biva uže, neki ljudi širi:
skoro će po zemlji ići tek vampiri.**

**Zemlja biva pusta
nekoliko samo bića debljajući stenje.**

**Nevidljivim valom buja poživotinjenje
cijelom zemljom i k nebu se penje**

Antun Branko Šimić

Stari bošnjački bal u Salanti

Hrvatska samouprava sela Salante, Kulturno-umjetničko društvo Tanac i Kulturno-umjetničko društvo Marica krajem travnja 2019. godine priredili su Stari bošnjački bal u mjesnom domu kulture. Toga se dana ondje organizira i proštenje (kermez) koje se veže uz Markovo. Program su otpočeli najmanji plesači KUD-ova Marica i Tanac, izveli su na pozornici svoje koreografije. Zatim je slijedio sam Stari bal, koji se odvijao tako kako je nekada bilo. Orkestar je svirao i plesali su se zajedno u narodnoj nošnji bošnjački plesovi. Stara plesna tradicija bošnjačkih Hrvata ponovno je zaživjela u malome hrvatskom naselju, gdje je nekoć takva priredba bila svake nedjelje.

Od 1900-ih pa čak do 50-ih godina 20. stoljeća najveća je prilika ili mogućnost za ples bio popodnevni ples u nedjelju. Tu su prigodu svake nedjelje držali, osim korizmenih i adventskih nedjelja. Organiziralo se u jednoj prostoriji mjesne gostionice ili doma kulture (ovisi kakva je bila prilika danog sela). U toplijim danima izašli su na zrak i na dvorištu su se veselili. Nakon svete mise u nedjelju, obitelj se vratila kući na ručak. Poslije ručka momci u društvu starijih muškaraca posjetili su seosku krčmu. Tu su kartali, razgovarali, pjevali, veselili se i naručili pjesme od svirača. Vodeću su ulogu u orkestru do 20-ih godina imale gajde, zatim su se pojavile samo tamburice u orkestru, kadšto pod vodstvom violine. U kasnijim godinama tog razdoblja pojavile su se harmonike, kod siromašnijih samo one usne. Ženama nije bilo dopušteno ući u taj dio točionice, zato su one okupile u drugoj prostoriji. Dok orkestar nije započeo, žene su počele pjevati laganim, sporim tempom i na svoje pjevanje počele koračati zajedno u krugu. Jednako tako učinile su i u odmorima plesne večeri, kada orkestar nije svirao. Ta je pjesma bila najčešće kod bošnjačkih Hrvata: U livadi pod jasenom... Nakon te sporije pjesme uhvatile su se za ruke prekrizano i počele opet koračati u krugu na lijevo, s malo bržim tempom i pjesmom: Hajte, druge, da se okrećemo... Usput su muškarci uz pratnju orkestra krenuli iz točionice, uza svirku i uz pjevanje bećaraca. Po običaju, prvi je ples bio kolo, koje počinju tri muškaraca, tri najvještija u naselju. Poslije se priključi svatko kolu, to je ples za ugrijavanje i da vješti muškarci pokažu svoje znanje, svoje šarene figure koraka. Kolo se uvijek pleše u zatvorenome krugu, a katkad jedan od vještijih momaka uvuče krug s nekim težim korakom, da svatko pazi na njega. Muškarci su se držali za ruke ispred ili iza djevojaka, a dje-

vojke su stavile svoje ruke na ramena muškaraca. Idealno je da između dva muškarca stane jedna žena. Uzrok je stavljanja ruke žena na ramena muškaraca da žene uglavnom plešu osnovni korak, tako držeći ritam drmanja plesa. Muškarci kako bi pokazali svoju vještinu, kada se glazba ublažavala, započeli su šaranje koraka. Kadšto ritam osnovnog koraka i ritam šaranja nije isti, dakle žene ruke stave na ramena muškaraca zato da muškarci osjete ritam osnovnog koraka, ako bi se oni vratili plesanju osnovnog motiva, da znaju gdje je ritam. Mislim da je uzrok i to da se tako moglo pokazati koja žena kojem muškarcu pripada, ili obrnuto. Često su muškarci i žene podvikivali jedan drugomu, i nastale bi šaljive pjesme, ili pjesme o nekoj vještini jednog plesača ili plesačice. Muškarac koji je upravljao kolom i katkad svirkom, zvao se kolovođa. Kako se svirka ubrzavala, tako su se pojavile i teže figure koraka. Ako su svirači i plesači bili vješti, kolo je moglo trajati i 25 minuta. Potom su slijedili plesovi u paru ili utroje. Točnog redoslijeda nije bilo, važno je da je sve šarenije i da je raznovrsno. Prvi je dio plesa trajao do smrkavanja, s odmorima od pola sata ili sat vremena. Nakon toga su se obitelji vratile kući, večerale, i vratile se na ples. Drugi dio je trajao najkasnije do ponoći.

Ramona Štivić

Bogatstvo...

Salantsko kulturno društvo 1960-ih godina

Radovi nastali u likovnoj koloniji „Šarlota Lavanda“ izloženi pod naslovom „Šarena sjena“

U organizaciji Hrvatske samouprave V. okruga, 24. svibnja 2019., u poznatome budimpeštanskom Domu kulture „Aranytíz“ otvorena je izložba „Šarena sjena“, čiji postav čine djela nastala u sklopu likovne kolonije „Šarlota Lavanda“. U ime organizatora posjetitelje je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave ove gradske četvrti Marija Lukač, prigodni je govor imao veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, a izložbu je otvorio načelnik okruga Belváros-Lipótváros Péter Szentgyörgyvölgyi. Postav je predstavila Roberta Faltis. Na priredbi je nastupio tukuljski Tamburaški sastav Kolo.

Mira Horvat, Roberta Faltis, Mladen Andrić, Marija Lukač, Péter Szentgyörgyvölgyi

Sedmi put se u prostorijama Doma kulture „Aranytíz“ predstavlja dio likovnih radova nastalih u likovnim kolonijama pod skupnim naslovom „Šarlota Lavanda“. Ove kolonije od 2006. godine organizira likovna umjetnica Roberta Faltis, isprva u Srimi, pa je i izložba dobila naslov „Terase na Srimi“, potom na slikovitom oto-

ku Prviću. Ovaj sugestivni naslov likovne kolonije daje nam slutiti da je riječ o okolici s mnogo lavanda, idealnoj za stvaranje, gdje vladaju samo mir i tišina. Jedino tiha klapska glazba, ili žamor druženja. Lani su tri puta organizirane likovne kolonije, prva pod vodstvom Roberte Faltis, drugu je vodio Attila Goór, a treću Andrea Meleg. U prvoj su nastale grafike, akvareli i ilustracije, u drugoj akrili, ulje na platnu i djela s plain air tehnikom, u trećem

pak bojena svila. Ovoga je puta izloženo umalo pedeset ostvaraja, od dvadeset i devet autora, životne dobi između osnovnoškolaca i umirovljenika. Radovi su: Ágnes Vitális, Gábora Orgoványija, Gertrúde Révész, Gabrielle Verbovszky, Rozi Bornemisza, Roberte Faltis, Attila Goóra, Alexandre Faltis, Attila Kovácsa, Martina Kovácsa, Adrienn Papp, Ildikó Zoltay i Ildikó Biri. Paleta tema slika široka je, potankosti morske i priobalne flore i faune, uske dalmatinske ulice, jarboli jedrilica koje se odmaraju u luci, ili kako jedrilica plovi po pučini, beskrajno plavetnilo Jadrana, krovovi kuća sa žarkocrvenim crjepovima, Bogorodica s djetetom... Kako na otvorenju predsjednica Marija Lukač reče, posebno im je drago da su sedmi put organizatori i domaćini ove izložbe, koja čini ujedno i most između dvije države. Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić istaknuo je da je lijepo vidjeti kako postoji i taj umjetnički spoj dviju država i dvaju naroda. Vjeruje da će izloženi radovi potaknuti publiku, Mađare da u što većem broju posjete Hrvatsku, ujedno je i čestitao organizatorima. Načelnik okruga Péter Szentgyörgyvölgyi naglasio je da izložena djela, prelijepa slike po zidovima nose u sebi tu šarolikost koju zapravo ima i gradska četvrt Belváros-Lipótváros, a također i Festival koji se istodobno s izložbom priređuje u okrugu, te je dodao da se ne smije zaboraviti da u ovoj gradskoj četvrti, koji je malo veći od otoka Prvića, žive i Hrvati, koji također svojom kulturom obogaćuju središte grada. Govore na mađarskom i hrvatskom jeziku prevodila je vijećnica Hrvatske samouprave Mira Horvat. Uza svirku tukuljskoga Tamburaškog sastava razgledala se izložba, nudile su se pogačice, mineralna voda i čašica dobrog vina.

Kristina Goher

BUDIMPEŠTA

Kako nas je izvijestila predsjednica Hrvatske samouprave XVIII. okruga Marija Srakić Mareljin, u toj se gradskoj četvrti u Bókayjevu vrtu 22. lipnja 2019. priređuje Hrvatski dan. Gosti se čekaju od 12 sati, a od 14 sati je folklorni program u kojem nastupa budimpeštanska Hrvatska izvorna folklorna skupina, pustarski i petripski folkloraši, scenski umjetnik Stipan Đurić. Svira tukuljska „Ledina“.

TUKULJA

Dana 22. lipnja 2019. priređuje se Dan civilnih udruga i narodnosti. Pokraj gradskoga doma kulture cijeloga se dana nudi program za svaku dob. Narodnosti će se i ove godine predstaviti s kulturnim programom i kulinarskim specijalitetima.

Korak bliže otvaranju nardarske Hrvatske čuvarnice

Približavaju se u Nardi ostvarenju svojih sanj zastupnici Seoske samouprave jer redom dospenu u selo svakarčkove potpore za obnovu buduće Hrvatske čuvarnice. Investicija će stati oko 76 milijun forintov, a Seoska samouprava je raspolagala iz različitih naticanj i potporov samo s 35 milijun forintov. Falilo je kih 41 milijun forintov, zato su i djela zaustavljena zbog financijskih preprekov. Kako smo doznali od načelnice Narde, Kristine Glavanić, pred kratkim su dostali odluku od Središnjega državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske da za obnovu nardarske čuvarnice će doći 60 000 kunov. Zvana toga partnerska op-

Još vlada kaos, ali će se to vrijeda minjati

Hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić i njegove kolegice za Državnim shodišćem Hrvatov su posjetili nardarsku čuvarnicu

čina grada Murskoga Središća, na čelu s Draženom Srpakom, za ovu svrhu će dostaviti prijateljem 4000 eurov, dokle će druga partnerska općina, s liktarom Krunom Jurgecom, pripravna poslati 2000 eurov. Na Državnom shodišću Hrvatov u Nardi, pri svetoj maši u mošnjici se je bralo takaj za domaću čuvarnicu, a tod je skupadošlo oko pol milijun forintov. Svaka potpora, svako dobrovoljno podupiranje i prijateljska ponuda stavlja zgradu, stanovnike Narde, a i nardarsku dicu korak bliže tomu da se konačno i ponovo otvara svoja vrata zdavno poželjna hrvatska ustanova i u ovom naselju.

Tiho

Majuško veselje na koljnofskom trgu

Zadnji dan miseca majuša zopet je bilo gusto po programi u Koljnofu, jer dičji dan su svečevali u čuvarnici, majuško drivo se je srušilo na Petőfijevom trgu uz tamburaške melodije, a uvečer su šopronski vjerniki poiskali u okviru shodišća koljnofsku Hodočasnu crikvu. Domaćini su se medjusobno družili pod suncem ter mirno dočekali, kako se sruši majuški simbol. „Pokleg se znam, va Koljnofi su svenek htilli junaki postaviti majuško drivo“, veli načelnik sela Franjo Grubić i nastavlja: „Mi smo ga počeli od 2006. ljeta postavljati u seoskom centru, a i bor se simo postavi na božične svetke.“ Od njega doznajemo da stavljanje majpana se vik zgoda u tišini, podmuče, po noći da nije dan ne vidi, a seosko veselje je onda za sve, kad se zruši. „Naručili smo lipo vrime na zadnji majuški vikend, iako se mi djelatnici moramo podiliti za dičji dan i za shodišće, ali svi ljudi rado dojdedu. Pojidu s maščom namazani kruh, popiju čašicu vina, malo se pominadu, i to je to“, dodao je još koljnofski liktar ki je i sam zeo sikiru u ruke. Koljnofski tamburaši su dali muzičku podlogu, a kad se je majpan našao na tlu, dica su pokinjala pantlike za spominak. S malim zakašnjenjem je dospio u Koljnof i autobus iz Rijeke s jednom veselom grupom maškarantov, Karnevalskom družinom Pašca, čiji kotrigi su drugi dan s Koljnofskimi djedi dočarali pravi štimung karnevala na ulica.

Karnevalska družina Pašca i riječki prijatelji Koljnofa veljek za dolaskom

Tiho

Simbolični kraj miseca majuša

Koljnofski tamburaši su položili dobar štimung

Programi martinačke škole

Dan djece: U svibnju, točnije u petak, 24. svibnja, i u martinačkoj osnovnoj školi održan je međunarodni praznik Dan djece. Na cjelodnevnom programu u središtu su pozornosti bila djeca, učiteljice i nastavnice trudile su se dopuniti njihovu veliku zainteresiranost. Organizirali su razne igre za učenike, puhali su se baloni, tražio se komad čokolade u brašnu pušuci bez ruku, bez ruke su se pojele pokladnice obješene na žice uvis, igrale su se nogometne i košarkaške utakmice, učenici su morali prepoznati razne okuse bez uporabe vida, hranili su jedan drugog zavezanih očiju... Među tolikim programima svako je dijete moglo pronaći ono što ga najviše zanima, što želi isprobati. Dan je prošao u veselju i zabavi, a i djeca i organizatori su uživali, ali se i umorili.

Natjecanje „medvjeda“ u matematici: martinački učenici 12. svibnja bili su na jednom natjecanju iz matematike na slobodnom i otvorenom prostoru u Pečuhu. Mjesto natjecanja dalo je pečuško Kulturno središte „Zsolnay“, gdje su djeca mogla uživati ne samo u matematici i igri nego u lijepom krajoliku u srcu grada Pečuha. Na natjecanje se moglo prijaviti u tročlanim društinama. Na otvorenom natjecanju pristigla su djeca od 5. do 12. razreda, studenti i nastavnici. Natjecanje je otvoreno, daje svima znatizeljnicima osjećaj uspjeha, čak i za one koji se osjećaju daleko od matematike. Natjecanje se odvijalo u kategorijama za učenike: Medvjedić (6-5. razred), Mali medo (8-7. razred), Veliki medvjed (10-9. razred), Polarni medvjed (12-11. razred). Za odrasle je najavljena lakša (Ursa Minor) i teža (Ursa Maior) kategorija. Iz Martinaca je na natjecanje došlo šest učenika u dvije družine. Tijekom natjecanja pogledali su i Zsolnayjevo središte, te jezero Balukan (Balokány) i park oko njega, Kodályjevo središte, Knjižnicu Tudásközpont te na sreću učenika na kraju dana su zavrijedili i ručak u McDonald'su, što im je jedan od istaknutih dijelova dana i kojega će se dugo sjećati.

Susret hrvatskih dramskih, lutkarskih i literarnih družina: U okviru Croatiade, u HDS-ovoj organizaciji, u pečuškom kazalištu 28. svibnja upriličen je Susret hrvatskih dramskih, lutkarskih i literarnih družina gdje su bili i martinački učenici. Djeca su izvela mali igrokaz Vuk i tri kozlića, djecu je usmjeravala

i uvježbala s njima komad učiteljica Ljubica Kolar Vuković na satima hrvatskoga jezika. Na Susretu je sudjelovalo šest učenika, koji su imali veliki uspjeh i širili glas martinačke osnovne škole.

I. Dječji i folklorni festival: U Serdahelu 31. svibnja 2019. godine na I. Dječjem i folklornom festivalu sudjelovala su i martinačka djeca. Među okupljenim učenicima našlo se šest malih nadarenih „glumaca“ koji su toga tjedna drugi put izveli mali igrokaz Vuk i tri kozlića velikoj publici s velikim uspjehom. Djecu su pratile učiteljice Ljubica Kolar Vuković i doravnateljica škole Tünde Kovačević Kövesfalvi.

Kup u rukometu sa spužvastom loptom: U martinačkoj osnovnoj školi osim učenja važnu ulogu posvećuju učiteljice i sportskim aktivnostima. Tako to radi učiteljica Ildika Gojak Barić, koja je razrednica prvog i drugog razreda. Ona redovito drži kružok rukometa za niže razrede sa spužvastom loptom, te djeca viših razreda već igraju pravi rukomet. Organiziran je i kup u nadmetanju u rukometu sa spužvastom loptom, gdje su djeca nakon teških utakmica zavrijedila spomenice, nagrade, medalje te malo slatkiša.

Ljetni planovi: Djeca će moći na ljetovanje, na kampiranje u Šeljenu, na Balatinu i na Pagu u dječjim kampovima, gdje će u neškolskim okvirima i dalje moći vježbati i hrvatski jezik, dakle ni preko ljeta neće ga zaboraviti ni ona djeca koja doma ne govore hrvatski. U školi vrijedni nastavnici i učiteljice trude se kako bi djeca što više naučila ne samo hrvatskog jezika nego i nešto od hrvatske kulture, običaja, samobitnosti.

Ramona Štivić

Mala stranica

Razmjena hošigovaca i zagrebačke Osnovne škole Ante Kovačića

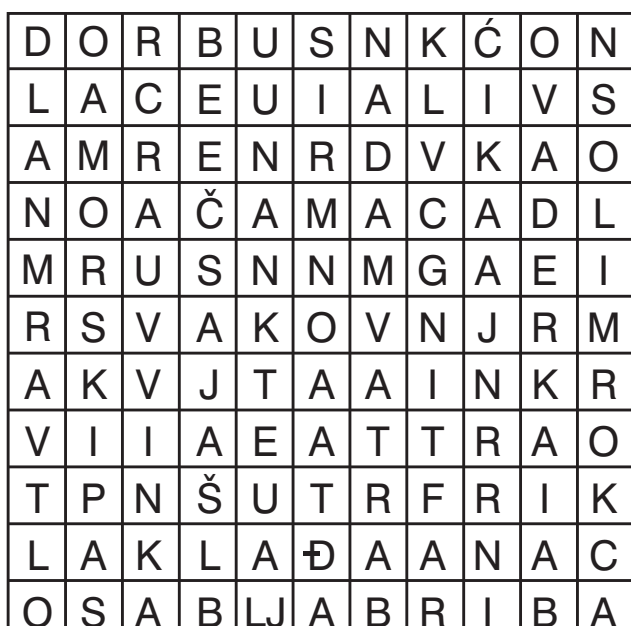
Dana 5. svibnja, u nedjelju, putovali smo u Zagreb gdje smo proveli tri dana. Sutradan smo pogledali znamenitosti grada Zagreba. Krenuli smo od Glavnog kolodvora, pogledali Trg kralja Tomislava, Umjetnički paviljon, odnosno Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti gdje smo vidjeli Baščansku ploču, jedan od najvažnijih spomenika hrvatske pismenosti. Zatim smo pogledali Trg bana Josipa Jelačića gdje se nalazi njegov kip i vodoskok Manduševac. Bili smo u katedrali i na Trgu sv. Marka gdje smo vidjeli crkvu sv. Marka i Sabor, odnosno mogli smo obići Saborovu zgradu. U utorak smo išli na cjelodnevni izlet. Vozili smo se kroza Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju. Prvo smo pogledali spomenik himni i Antunu Mihanoviću kod Zelenjaka u Sutlanskoj dolini. Zatim smo otišli u Kumrovec u Etnoselo, posjetili muzej na otvorenom koji izložbama rekonstruira narodne, tradicijske oblike građenja, kulturu stanovanja, narodne obrte i običaje ovog dijela Hrvatske na prijelazu 19. i 20. stoljeća. U Gornjoj Stubici smo pogledali spomenik Matiji Gupcu i Gupčevu lipu, odnosno zrakoplov Rudolfa Perešina. Zadnja nam je stanica bila u Oroslavju gdje smo mnogo naučili igrajući se u Parku znanosti, a 8. svibnja, u srijedu, smo se obogaćeni lijepim uspomenuama vratili u Budimpeštu.

Dana 13. svibnja, u ponedjeljak, smo radosno dočekali naše goste iz Osnovne škole Ante Kovačića te im pružili radosne zajedničke trenutke. U utorak smo išli na razgledavanje grada Budimpešte. Pogledali smo znamenitosti grada kao što su Trg junaka, bazilika sv. Stjepana, Parlament na Kossuthovu trgu i Budimska tvrđava. Sutradan, u srijedu, smo ih vodili na cjelodnevni izlet. Dan smo proveli u Parku konja Lázar. Pogledali smo seosko dvorište, sudjelovali na šumskoj vožnji konjima, pogledali predstavu s konjima gdje smo se upoznali s mađarskom konjaničkom tradicijom, parkom konja i povijesti braće Lázar. U četvrtak smo se oprostili od naših gostiju, srdačno ih očekujemo i sljedeće godine.

Učenici 5. i 6. razreda

ZA PAMETNE I PAMETNICE – Osmosmjerka

Pronađi u osmosmjerki ove riječi.

ANATOM	DLAN	LAK	OCEAN	SAVA
BARA	IJE	MASKA	RAFTING	SVILA
BROD	IVAN	MORE	RAK	ŠUT
BURA	KIŠA	MORSKI PAS	RIBA	TLO
BUS	KORMILO	MRAV	RIS	UNA
ČAMAC	KREDA	NADA	RUS	VATRA
DAR	LAĐA	NOĆ	SABLIJA	VIJETAR

Rješenje: _ _ _ _ _

Ako ispravno riješite osmosmjerku, preostala slova daju rješenje osmosmjerke – naziv ptice koju ljudi često drže u kletki zbog njezina milozvučnoga pjeva.

Victjedna

UPUTE

Žena peče jaja, odjednom muž uleti u kuhinju.
Pazi! Okreni ih! Treba još ulja. Zalijepit će se! Pazi! Rekao sam ti pazi. Nikad me ne slušaš dok kuhaš! Okreni ih!
Požuri! Jesi li luda? Ne zaboravi ih posoliti!
Žena ga zaprepašteno pogleda:
– Što je s tobom? Misliš da ne znam peći jaja?
Muž mirno odgovori:
– Ne, samo sam ti htio pokazati kako je meni dok vozim.

S pjesmom se molili Mariji

Mjesec svibanj posvećen je Blaženoj Djevici Mariji. Mnogi vjernici upravo u svibnju hodočaste u marijanska svetišta, mole posebne molitve u čast Mariji i traže njezin zagovor. Pomurski Hrvati svake godine posvećuju jedan poseban dan Blaženoj Djevici Marija i kada se okupe u Kaniži na svetu misu na hrvatskom jeziku i pjevaju crkvene pjesme u njezinu čast. Tako je bilo i ove godine 19. svibnja u kaniškoj crkvi „Srca Isusova“ na Susretu zborova „Pozdravljamo Mariju“ gdje su uz pjesmu molili s pomoću preloškog dekana Antuna Hoblaja.

Organiziranje Susreta crkvenih zborova „Pozdravljamo Mariju“ započela je kaniška Hrvatska samouprava prije nekoliko godina, na čelu s predsjednicom Marijom Vargović, koja od samih početaka usklađuje vjerski život pomurskih Hrvata, od prve naše mise s pokojnim mons. Blažem Horvatom, rektorom varaždinske katedrale, preko hrvatskih hodočašća, križnih putova i susreta crkvenih zborova. Redovitim misa na hrvatskom jeziku, nažalost, u regiji nema, održavaju se samo prigodom hrvatskih vjerskih događanja (npr. hodočašće u Komaru, adventski programi). U hrvatskim mjestima na misnom se slavlju čuje poneka molitva ili pjevanje na hrvatskom jeziku, ali hrvatski jezik gotovo se izgubio iz pomorskoga vjerskog života. Upravo su zbog toga vrlo korisne priredbe poput susreta hrvatskih crkvenih zborova, kada se okuplja veći broj pomurskih vjernika, članovi zborova tjednima uče hrvatske crkvene pjesme, a uz njih i molitve, pa tako posve se ne gube iz zaborava hrvatske molitve i pjesme. Susret je započeo ulaskom vjernika pod svojim župnim zastavama, koje su do kraja svete mise simbolizirale njihove zajednice. Preloški dekan Antun Hoblaj, unatoč

svojim obvezama, primio se vođenja svete mise, u čemu mu je pomogao svećenik Pál Nyeste, ravnatelj kaniške Pijarističke škole, članovi Preloškoga crkvenog zbora s prekrasnim pjevanjem i kaniški Tamburaški sastav „Stoboš“.

Na početku misnoga slavlja dekan se obratio pomurskom pastoralu, zahvalio na pozivu i opet ih je zamolio

Ulazak u crkvu

Mlinarački pjevački zbor

Kaniški Mješoviti pjevački zbor

da čuvaju svoj materinski jezik i u vjeri jer Bogu je drago na bilo kojem jeziku se moli. U svojoj propovijedi naglasio je koliko je važno u vjeri podržavati jedni druge, kao što to čini i mala pomurska vjerska zajednica i da trebaju biti Isusovi sljedbenici, voljeti jedni druge kao što Isus i njegova majka Djevica Marija voli sve ljude, od koje se uvijek prosi zagovor. Nakon misnoga slavlja slijedio je koncert crkvenih zborova. Na repertoaru su bile marijanske pjesme, podjednako one starije iz kajkavskog molitvenika i one modernijeg napjeva, svaka je bila posvećena „Kraljici Hrvata“. Pjesme su izvodili pjevački zborovi iz Mlinaraca, Kerestura, Letinje, Sepetnika, Petribe, Pustare, Serdahela, Sumartona i Kaniže, a neke je pratio Tamburaški sastav „Stoboš“, te i samostalno izveo nekoliko skladba.

– Drago mi je, da se svake godine odazovu gotovo svi zborovi iz naše regije, a i vjernici koji dođu na našu misu, vidi se da ima potrebe za misama na hrvatskom jeziku. Naši ljudi mnogo hodočaste u Hrvatsku, u Bosnu i Hercegovinu i naviknuti su i na mise na hrvatskom jeziku i na lijepe hrvatske crkvene pjesme. Trebat ćemo naći neko rješenje da se takve mise češće održavaju i u našem Pomurju, da se i na taj način čuva hrvatska riječ i samosvijest, rekla je nakon programa predsjednica Marija Vargović.

beta

Tamburaški sastav „Stoboš“

Narodnosni dan u Komlovu

Samouprava grada Komlova, na čijem je čelu gradonačelnik Hrvat, podrijetlom iz Katolja, József Polics, 1. svibnja organizirala je događanja pod zajedničkim nazivnikom Narodnosni dan.

Istoga je dana u svečanim okvirima potpisana povelja o prijateljstvu grada Komlova i Kašada, malog naselja na najjužnijoj točki Mađarske, u kojem stoljećima žive i šokački Hrvati. Povelju su u nazočnosti generalnog konzula Drage Horvata i zastupnika komlovske Hrvatske samouprave i kašadske Hrvatske samouprave potpisali gradonačelnik Komlova József Polics i načelnik sela Kašada Lyubinkó Zoltán Bosnyák, donosi mrežna stranica komlo.hu. Temeljem potpisane povelje dva naselja žele širiti dosadašnje uspješne prijateljske veze, na polju narodnog obrazovanja, kulture, sporta, turizma, razmjeni omladinskih skupina te na polju javne uprave i gospodarstva. Već

godinama postoji uzorna suradnja dviju hrvatskih manjinskih samouprava, jednako i mjesnih samouprava koja je sada zapečaćena i službenim dokumentom i potpisima na njemu.

Lyubinkó Zoltán Bosnyák, načelnik sela Kašada, ujedno i predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave, donosi komlo.hu, izjavio je da je počašćen što je Komlov potpisao sporazum o prijateljstvu s Kašadom.

Gradonačelnik Polics također je izrazio radost u nadi daljnjeg produbljivanja dosadašnje suradnje s graničnim selom Kašadom, ističući pritom primjer grada Komlova i Mađarske gdje brojne narodnosti žive miran suživot. László Sarkadi, predsjednik komlovske Hrvatske samouprave, također je potpisao dokument, pozdravio produbljivanje veze s naseljem u kojem žive pripadnici hrvatske narodnosti u Mađarskoj, koji su do danas najbolje od svih očuvali običaje šokačkih Hrvata

Uz gastronomsku ponudu i šatore narodnosnih samouprava

grada Komlova, hrvatske, njemačke i ciganske, te Gradske samouprave, odvijao se bogati program s večernjim balom uz Orkestar Juice. Od hrvatskih izvođača u programu su nastupili plesači kašadske Kulturne skupine Dola te kukinjskoga Društva Ladislava Matušketa, a Dan narodnosti priređen je u povodu 15. obljetnice mađarskog članstva u Europskoj uniji. Dodajmo da su s „Dolom“ na pozornici zaplesali generalni konzul Drago Horvat, gradonačelnik József Polics, načelnik Lyubinkó Zoltán Bosnyák te predsjednik Hrvatske samouprave Komlova László Sarkadi, donosi komlo.hu.

Priredila: BPB

Prva pričest Santovačke župe

Dvojezično misno slavlje, prigodni stihovi, molitva i pjesma

Sveta je pričest jedna od sedam svetih sakramenata, te zajedno s krštenjem i potvrdom čini tzv. sakramente kršćanskog postupka. Tako je u nedjelju, 19. svibnja, održana prva pričest Santovačke župe. Kako je to već godinama, u okviru zajedničkoga dvojezičnog (hrvatsko-mađarskog) misnog slavlja na nedjeljnoj misi sakrament prve pričesti primilo je devetero santovačke djece. Sakrament prve svete pričesti podijelio im je vlč. Imre Polyák, santovački župnik, ujedno narodnosni vikar Kalačke nadbiskupije, koji je služio misu i prigodnu propovijed. Misno slavlje uljepšano je dvojezičnim prigodnim stihovima i pjesmama prvopričesnika, izvornom šokačkom i mađarskom nošnjom, te crkvenim pjesmama na hrvatskome i mađarskome jeziku, uza sudjelovanje pjevačkoga zbora Hrvatske škole u pratnji župnoga kantora Žolta Široka.

Stipan Balatinac

MOHAČ

U suorganizaciji agencije Tourinform i Samouprave grada Mohača, u tome podunavskom gradiću 15. lipnja organizira se 13. mohački tamburaški festival koji će se održati u Kinodvorani „Kossuth“, s početkom u 19 sati. Sudjeluju Mladi tamburaši, Mladi orkestar i TS „Banat“. Od 20 sati koncert Velikoga tamburaškog orkestra Vase Jovanovića. Ulaznice na licu mjesta.

Hrvatska samouprava u nedjelju, 16. lipnja, poziva na misu na hrvatskom jeziku povodom blagdana svetog Antuna Padovanskog koja će se održati u nekadašnjoj franjevačkoj crkvi. Misno slavlje s početkom u 10.30 služi župnik vlč. Ladislav Bačmai.

SELURINCE

Kako donosi zadarski list, u organizaciji zagrebačke Udruge Jagodni prsten, u Sukošanu je na trgu Gornja vrata i u Domu mladeži održan spektakularni, drugi po redu Festival jagoda. Program djece, rekreativna biciklijada, a među brojnim dječjim izvođačima je TVT pjevački zbor pečuške Osnovne škole Testvérvárosok Terei. Zbor TVT-a, koji je sastavljen od djece od 10 do 14 godina, osvojio je brojne međunarodne i domaće nagrade, uključujući Nagradu izvrsnosti Festivala osnovnih škola, zlatnu kvalifikaciju i počasni naziv Zbor godine te nagradu za umjetnost grada Pečuha kao rezultat njihova visokokvalitetnog rada, rekao je Selurinčanin Marko Gyórfvári, sukošanskoga grada prijatelja.

BUDIMPEŠTA

Hrvatska samouprava grada Budimpešte, uz novčanu potporu Hrvatske samouprave X., XII., XIII. okruga te Novoga Budima, organizira malonogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić“, koji će biti 15. lipnja 2019., s početkom u 9.30, u HOŠIG-ovoj sportskoj dvorani.

KONFERENCIJA U ŠIKLOŠU

U šikloškoj tvrđavi u srijedu 29. svibnja 2019. godine održana je konferencija na kojoj su predstavljeni potencijali najboljih turističkih odredišta u regiji i potencijalne veze između njih. Predavanja su se odnosila na poduzetnike i turističke djelatnike u svrhu razvoja južne prekogranične suradnje. Kao što je već rečeno, čini se da se prekogranični turizam intenzivirao posljednjih godina, tako da se veze između susjednih odredišta sve više naglašuju. Na konferenciji „Bezgranična Baranja“, osim judske bazilike, bila je tema i turistička i gospodarska uloga dvorca u Šiklošu te u Osijeku, ali je spomenuta i moguća povezanost između Nacionalnog parka Dunav – Drava i Kopačkog rita.

Grad Šikloš na konferenciji zastupao je Čaba Balaž, zamjenik gradonačelnika, a šiklošku Turističku udruhu Ljubica Balaž Kreth, koju je organizirala pečuška Gospodarska komora, gdje je Drago Horvat također bio od strane pečuškoga hrvatskoga Generalnog konzulata.

HRVATSKI ŽIDAN

U organizaciji Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatske samouprave Željezne županije i Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana srdačno Vas pozivamo na Folklorni festival i na Dan sv. Ivana Krstitelja (na kiritof) u Hrvatski Židan, 22. junijski, u subotu. Na školskom dvoru nastupaju HKD „Veseli Gradišćanci“ iz Unde, HKD „Gradišće“ iz Petrovoga Sela, Hajdenjaki iz Dolnje Pulje, HKD „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana, Jačkarni zbor „Zviranjak“ iz Prisike i Jačkarni zbor Peruške Marije iz Hrvatskoga Židana. U 20 uri se začme bal sa svirači domaće Šetnje i petroviskoga Pinka-banda. Drugi dan, u nedjelju, u 10 uri se začme sveta maša na Dan sv. Ivana Krstitelja.

UNDA

Dr. Anton Kolić, farnik u mirovini, donedavni duhovnik austrijskoga naselja Ratištof, 29. junijski, u subotu, početo od 17 uri drži svoju zlatu mašu u undanskoj crkvi sv. Martina. 75-ljetni duhovnik već od 35 ljet je služio u Ratištofu, a jur ljeta dugo mašuje kiseškim Hrvatom i na Undi, po priredba, Hrvatski dani i različiti shodišći i u Šopronu, Hrvatskom Židanu, Bika i u Čepregu. Hrvatska državna samouprava ljeta 2017. na Državnom danu Hrvatov u Starom Gradu ga je odlikovala za istaknutu djelatnost na području vjerskoga žitka Hrvatov u Ugarskoj.

NARDA

Dičje shodišće se pripravlja 21. junijski, u petak, u Nardi pred milosnim kipom Putujuće Celjanske Marije. Ideja je došla zbog toga jer će ta dan školski taboraši iz Koljnofa, na čelu s farnikom Antalom Némethom, hodočastiti k Majki Božjoj, a dica će dojeti dodatno i iz cijele Pinčene doline, kot i iz partnerske općine Narde, iz Murskoga Središća. U 15 uri će mašu služiti Antal Németh i Richárd Inzsöl, pomoćni farnik šest sel u Pinčenoj dragi. Mašno slavlje će oblikovati školski jačkari i tamburaši iz Koljnofa, potom je prošecija. Oko 100 – 150 dice čekaju različita presenećenja, podvaranje na farskom dvoru, sladoled, kazališna predstava i putovanje vlakicom oko Narde. Na kraju dičjega shodišća slijedi igranje u šlagu, za što će se skrbiti mjesni ognjogasci.

BUDIMPEŠTA

Poticatelji pokretanja Hrvatske samouprave okruga Óbuda-Békás-megyér 18. lipnja 2019. godine, s početkom u 17.30 u priredbenoj dvorani „Szindbád“ Gradonačelnikova ureda (III. okrug, Trg fő 2) organiziraju predavanje povjesničara Dinka Šokčevića „Karakterističnosti 800-godišnje zajedničke hrvatsko-mađarske povijesti“.

Kako doznajemo, 1. lipnja 2019. u predvorju Gimnazije Zsigmonda Móricza uručene su spomenice i bonovi za knjigu najboljima Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Na završnici nadmetanja sudjelovale su gimnazijalke pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže, a I. mjesto osvojila je Mirela Galić, II. Ivana Božanović, III. pak Rita Tomašev. Gimnazijalke je pripremila profesorica hrvatskoga jezika i književnosti Janja Živković Mandić.